

بررسی برداشت دانشجویان مراکز آموزش عالی بزم سرامون ازدواج

A SURVEY OF BAM COLLEGE STUDENTS' APPROACH TOWARDS MARRIAGE

Borhani, F, Abazari, F, Abbasszadeh, A.

Abstract:

Marriage is a most important social behavior that can lead to growth and stability of society. In this survey the approach of 237 college students randomly selected were studied with a three part questionnaire. The findings showed that the appropriate age for marriage based students' points of view was 23 for girls and 26 for boys. The students mentioned that the goal of marriage in the first degree is religious aspects and in the second degree is comfort. The most important criteria for choosing a spouse as moral aspects. Most of the students have no tendency to marry or they feel their conditions for it are unsuitable. The students were more concerned about unmatched moral criterion and lack of ability to make a good choice of spouse. The responders point out that the most important cause for not choosing a spouse is their unsuitable moral criteria. As this subject is very important, more study is recommended in this area.

Key Words: Approach, Marriage, Students

چکیده:

ازدواج به عنوان یکی از مهمترین رفتارهای اجتماعی است که می تواند باعث رشد و ثبات جامعه شود. در این مطالعه با استفاده از یک پرسش نامه سه بخشی، برداشت ۲۳۷ دانشجوی مراکز آموزش عالی بزم سرامون بررسی قرار گرفته است. نتایج این پژوهش نشان می دهد که دانشجویان شرکت کننده در این پژوهش، سن مناسب

بررسی برداشت دانشجویان مراکز آموزش

عالی بزم سرامون ازدواج

فریبا برهانی

رئیس و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

فرخ ابادری

رئیس و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

عباس عباس زاده

رئیس و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

مقررات و برنامه ریزی های مربوط به آن باید در جهت آسان کردن تشکیل خانواده، پاسداری از قداست آن و استواری روابط خانوادگی بر پایه حقوق و اخلاق اسلامی باشد. (۶). ازدواج به عنوان مهم ترین رفتار اجتماعی برای دست یابی به نیازهای عاطفی و کسب امنیت همواره مورد تأیید بوده است. ازدواج رابطه ای پیچیده، ظریف و پویا می باشد و همچنین توجه به کانون خانواده و روابط گرم و تعامل مناسب بین افراد می تواند موجب رشد و پیشرفت انسان ها باشد (۳).

دین مبین اسلام که به همه ابعاد وجودی انسان ها توجه دارد، و برای هر کدام برنامه هائی تدوین کرده است، با آیات و احادیث متعدد به بیان تقدس بنیان ازدواج پرداخته است و راهنمایی های ارزنده ای برای حفظ، تداوم و استحکام آن دارد. واقعیت این است که سعادت و خوشبختی را فقط می توان در زندگی خانوادگی جستجو کرد و این خوشبختی را باید با تفاهم و همدلی حفظ کرد (۱). ازدواج موفقیت آمیز و تشکیل خانواده با ثبات، تابع عوامل مهمی مانند توانائی برای صمیمی شدن است. در امر ازدواج برقراری رابطه صمیمی با همسر تکلیفی مهم به حساب می آید و توانائی برقراری چنین صمیمیتی به تحکیم و ثبات ارتباط با همسر و قوام خانواده می انجامد. نسل جوان که طبعاً در آستانه ازدواج هستند و یا به تازگی ازدواج کرده اند، بهترین و سازنده ترین نیروهای جامعه می باشد و پیشرفت و تعالی هر جامعه بستگی به تلاش و همت این قشر دارد (۳). ازدواج موفقیت آمیز می تواند به پویائی و تعالی جامعه از طریق فعالیت این گروه از جامعه بیانجامد.

در سال های اخیر به دنبال تغییرات سیاسی، فرهنگی اقتصادی و اجتماعی در سطح جامعه رفتارها و عادت های اجتماعی و فردی مردم دچار تحولات بسیاری شده است. ازدواج نیز از این قاعده مستثنی نبوده است، و نوسان های چشم گیری در کیفیت و کمیت ازدواج و طلاق با توجه به آمارهای موجود مشاهده می شود (۴). هر

ازدواج را برای دختران ۲۳ سال و برای پسران ۲۶ سال می دانند. این دانشجویان هدف از ازدواج را در درجه اول عمل به بعد مذهبی و در درجه بعد رسیدن به آرامش می دانند. در زمینه مسائل مربوط به انتخاب همسر مهمترین مسئله خصوصیات اخلاقی بیان شده است. ۶۵/۴٪ دانشجویان در حال حاضر تصمیم به ازدواج ندارند و یا این که موقعیت را برای ازدواج مناسب نمی بینند. مهمترین عوامل محدودکننده ازدواج، عدم اطمینان از مناسب بودن خصوصیات اخلاقی همسر آینده و نگرانی از انتخاب خوب و شایسته می باشد. ضمناً پاسخ دهنده ها مهمترین عامل عدم انتخاب یک فرد به عنوان همسر را خصوصیات نامناسب اخلاقی وی بیان کرده اند. با توجه به اهمیت موضوع ازدواج دانشجویان، پیشنهاد می شود مطالعات بیشتری در این زمینه صورت گیرد.

واژه های کلیدی:

برداشت، ازدواج، دانشجویان

مقدمه:

خانواده به عنوان سنگ زیربنای جامعه و تنها نهاد اجتماعی است که رسماً در همه جوامع پذیرفته شده و تشکیل دهنده مختصات جامعه می باشد. جامعه از طریق خانواده می تواند حس مشارکت لازم را در افراد ایجاد کند، خانواده محیطی مقدس باصفا و محفل و آرامش به معنای واقعی است (۵). به نظر می رسد که ازدواج از اولین روزهای اجتماعی شدن انسان وجود داشته است، به تدریج که قدرت تفکر انسان در اثر تجربیات فردی و گروهی افزایش یافته است، قوانین و مقررات خاصی در این مورد تدوین و اجرا شده است، آفریدگار یکتا در نظام آفرینش، انسان ها را از دو جنس آفریده است و آرامش و استقرار روانی و تامین نیازها را در پیوند این دو قرار داده است (۱). اصل دهم قانون اساسی می گوید: از آن جا که خانواده واحد بنیادی جامعه اسلامی است، همه قوانین و

با بررسی پژوهش‌هایی که در زمینه ازدواج صورت گرفته است و نظر به این که ازدواج یکی از مهمترین اقدام‌های دوران زندگی یک فرد می‌باشد، لذا شناخت دیدگاه‌های دانشجویان که بیش از سایر جوانان، موانع و مشکلاتی را فراروی خود می‌بینند، می‌تواند در رفع مشکلات در ترویج ازدواج و بنیان نهادن خانواده‌های با ثبات تربیرنامه ریزان کمک کند. این پژوهش تلاشی است در این مسیر که طی آن برداشت دانشجویان مراکز آموزش عالی بم مورد بررسی قرار گرفته است.

مواد و روش کار

این مطالعه، پژوهشی توصیفی، مقطعی است که روش جمع‌آوری اطلاعات در آن پرسش‌نامه پژوهشگر ساخته‌شده بر قسمت‌های زیر می‌باشد.

بخش اول آن شامل ۴ سؤال است که خصوصیات فردی را در بر می‌گیرد،

بخش دوم پسیرامون اهداف و شرایط یک ازدواج مناسب طراحی شده است که سؤالاتی مانند مناسب‌ترین سن ازدواج، میزان شناخت قبل از ازدواج، تمایل به ازدواج، زمان مناسب برای ازدواج را در بر می‌گیرد.

بخش سوم سؤالاتی برای تعیین موانع ازدواج می‌باشد. این موانع در چهار بخش نگرانی‌های مربوط به انتخاب همسر، عدم موفقیت در خواستگاری، مشکلات شخصی و مشکلات خانوادگی طبقه‌بندی شده‌اند. ضمناً در پایان، سؤالی باز برای نوشتن سایر دیدگاه‌ها در نظر گرفته شده بود. جمعیت مورد بررسی ۲۳۷ دانشجوی شاغل به تحصیل در مراکز آموزش عالی بم بودند که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند. خوشه‌ها شامل مراکز دانشگاه آزاد اسلامی، دانشکده پرستاری وابسته به دانشگاه علوم پزشکی کرمان، دانشگاه پیام‌نور و مجتمع آموزش عالی وابسته به دانشگاه شهید باهنر بودند، که همگی در شهر بم مستقر هستند.

چند که مطلوب‌ترین زمان ازدواج اوایل دوره جوانی است، زوجین از لحاظ جسمی باید بلوغ کامل و از نظر روانی آمادگی پذیرش مسئولیت ازدواج را داشته باشند. در این مورد رعایت سن مناسب برای دختر و پسر زمینه‌های لازم جهت یک ازدواج موفق را فراهم می‌کند. باید توجه داشت که بیش از سن تقویمی، سن عقلی ضامن بقای زندگی مشترک می‌باشد. متخصصان، سن مناسب ازدواج را برای دختران ۲۴-۱۸ سال و برای پسران ۲۸-۲۴ سال توصیه می‌کنند و معمولاً اختلاف سن ۶-۲ سال بین پسر و دختر توصیه می‌شود (۱)، آمارهای ثبت‌شده ازدواج نشان‌گر افزایش میانگین سن ازدواج در هر دو جنس ظرف سال‌های اخیر می‌باشد (۴). علاوه بر این با وجود تمایل فزاینده دانشجویان به ازدواج، اقدام به آن پائین‌تر از سطح مورد انتظار است (۵). در خصوص تعیین نظرات دانشجویان تا کنون مطالعاتی صورت گرفته است که نشان‌دهنده وجود موانعی در مسیر ازدواج آنان می‌باشد. نتایج حاصل از بررسی برداشت دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، در خصوص ازدواج مهمترین علت کاهش ازدواج در دوران دانشجویی را به ترتیب علل اقتصادی، عدم اطمینان به آینده شغلی، عدم شناخت کامل از طرف مقابل و عدم تطابق فرهنگی بین دو خانواده می‌داند (۹). در مطالعه دیگری که در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی یزد صورت گرفته دانشجویان مشکلات زیر را در این خصوص مطرح کرده‌اند، پیدا نکردن فرد مناسب، نگرانی در مورد افت تحصیلی و عدم اطمینان به آینده شغلی. در آن پژوهش دانشجویان مورد بررسی، صفات اصلی همسر ایده‌آل خود را به این ترتیب بیان کردند: ایمان، اخلاق، مسئولیت‌پذیری، وفاداری و زیبایی (۳). در بررسی عوامل محدودکننده و موانع موجود در ازدواج دانشجویان علوم پزشکی بقیة... (عج) و علوم پزشکی تهران موانع زیر به ترتیب توسط دانشجویان تعیین گردید: مشکلات مالی و اقتصادی، نامشخص بودن آینده شغلی نامشخص بودن آینده تحصیلی (۵).

نتایج :

انتخاب همسر این میزان را در حدی بیان کرده اند که به خصوصیات اخلاقی او پی ببرند. از لحاظ اقدام به ازدواج بیشتر تصمیم به ازدواج نداشته یا این که موقعیت مناسب برای ازدواج را نداشته اند. در مورد طرز انتخاب همسر نیز بیشتر ترجیح می دهند که ضمن مشورت با خانواده خودشان همسر آینده شان را انتخاب کنند. بیشترین درصد پاسخ دهنده ها بهترین زمان برای ازدواج را پس از پایان تحصیلات دانسته اند و در مورد فرد مناسب برای ازدواج هنوز تصمیم نگرفته بودند.

متغیر	تعداد	درصد
جنس		
مرد	۵۷	۲۴/۱
زن	۱۸۰	۷۵/۹
جمع	۲۳۷	۱۰۰
رشته تحصیلی ریاضی	۴۷	۱۹/۸
مدیریت	۷	۳/۰
علوم تربیتی	۸۷	۳۶/۷
پرستاری	۴۰	۱۶/۹
کشاورزی	۳۱	۱۳/۱
مواد غذایی	۱۳	۵/۵
معماری	۸	۳/۴
بدون جواب	۴	۱/۷
جمع	۲۳۷	۱۰۰
سال ورود به دانشگاه		
قبل از ۱۳۷۵	۵	۲/۱
۱۳۷۵	۱۷	۷/۲
۷۶۱۳	۱۱	۴/۶
۱۳۷۷	۴۴	۱۸/۶
۱۳۷۸	۵۳	۲۲/۴
۱۳۷۹	۸۹	۳۷/۶
بدون جواب	۱۸	۷/۶
جمع	۲۳۷	۱۰۰
وضع تاهل مجرد	۲۱۰	۸۸/۶
متاهل	۲۶	۱۱/۰
بدون جواب	۱	۰/۴
جمع	۲۳۷	۱۰۰

جدول شماره (۱): توزیع فراوانی دانشجویان مورد

بررسی بر حسب متغیرهای فردی

نتایج حاصل از این پژوهش در جدول های ۱ تا ۷ نشان داده شده است. جدول ۱ توزیع فراوانی دانشجویان مورد بررسی را بر حسب متغیرهای فردی نشان می دهد. به نوعی که در این جدول مشخص است ۷۵/۹٪ دانشجویان زن و ۲۴/۱٪ مجرد می باشند سایر متغیرها شامل رشته تحصیلی و سال ورود به دانشگاه در این جدول گزارش شده است. ضمن این که میانگین سن دانشجویان مورد بررسی ۲۱/۷ سال با انحراف معیار ۳/۲۴ سال می باشد. بر اساس نظر دانشجویان مورد بررسی در این پژوهش، میانگین سن مناسب ازدواج برای دختران ۲۲/۵۱ سال با انحراف معیار ۲/۶۱ و میانگین سن مناسب ازدواج برای پسران ۲۶/۱۹ سال با انحراف معیار ۲/۵۲ به دست آمده است.

جدول شماره ۲ ترتیب اولویت هدف از ازدواج را از دیدگاه دانشجویان مورد بررسی نشان می دهد. بر اساس این جدول دانشجویان مورد بررسی اهداف زیر را به ترتیب در امر ازدواج بیان کرده اند: (۱) عمل به بعد مذهبی (۲) رسیدن به آرامش (۳) فرار از تنهایی (۴) ارضای نیازهای جنسی.

ترتیب اولویت	تعداد	درصد
عمل به بعد مذهبی	۱۱۹	۵۰/۲
رسیدن به آرامش	۹۷	۴۰/۹
فرار از تنهایی	۱۰	۴/۲
ارضای نیازهای جنسی	۷	۳/۰
بدون جواب	۴	۱/۷
جمع	۲۳۷	۱۰۰

جدول ۲ ترتیب اولویت هدف از ازدواج از دیدگاه دانشجویان مورد بررسی

جدول شماره ۳ توزیع فراوانی و درصد دانشجویان مورد بررسی را بر حسب نگرانی های مربوط به انتخاب همسر نشان می دهد. بر اساس این جدول اکثر دانشجویان مورد بررسی در خصوص میزان شناخت مورد نیاز جهت

درصد	تعداد	میزان شناخت مورد نیاز جهت انتخاب همسر
۷۹/۳	۱۸۸	در حدی که به خصوصیات اخلاقی او پی ببرم
۸/۹	۲۱	تا حدودی شناخت داشته باشم
۸/۹	۲۱	با او و خانواده اش از سالها قبل آشنائی داشته باشم
۲/۵	۶	شناخت لازم نیست، دوست داشتن کافی است
۰/۴	۱	بدون جواب
۱۰۰	۲۳۷	جمع
۴۰/۹	۹۷	موقعیت از لحاظ اقدام به ازدواج
۲۴/۵	۵۸	تمایل به ازدواج دارم ولی موقعیت مناسبی ندارم
۱۹/۸	۴۷	تمایل به ازدواج دارم ولی فرد مناسب را انتخاب نکرده ام
۱۱/۸	۲۸	ازدواج کرده ام یا در مرحله خواستگاری هستم
۳/۰	۷	بدون جواب
۱۰۰	۲۳۷	جمع
-	-	طرز انتخاب همسر آینده
۷۹/۳	۱۸۸	ضمن مشورت با خانواده خودم انتخاب کنم
۱۷/۳	۴۱	خودم انتخاب کنم
۱/۷	۴	ضمن مشورت با دوستان انتخاب شود
۱/۳	۳	خانواده ام انتخاب کنند
۰/۴	۱	بدون جواب
۱۰۰	۲۳۷	جمع
-	-	زمان مناسب برای ازدواج
۴۳/۹	۱۰۴	پس از اتمام تحصیلات
۴۰/۵	۹۶	آشنائی و نامزدی در دوران دانشجویی
۱۲/۲	۲۹	در حین دوره دانشجویی
۲/۵	۶	قبل از دوره دانشجویی
۰/۸	۲	بدون جواب
۱۰۰	۲۳۷	جمع
۳۳/۳	۷۹	فرد مناسب برای ازدواج
۱۷/۷	۴۲	غیر فامیل
۱۵/۶	۳۷	دانشجوی غیر هم شهری
۱۳/۱	۳۱	دانشجوی هم شهری
۱۱/۴	۲۷	فامیل
۷/۲	۱۷	غیر دانشجو
۱/۷	۴	بدون جواب
۱۰۰	۲۳۷	جمع

جدول ۳ توزیع فراوانی و درصد دانشجویان مورد بررسی بر حسب نگرانی های مربوط به انتخاب همسر

خیلی اهمیت دارد		اهمیت دارد		تاحدودی اهمیت دارد		اهمیت ندارد		عامل
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۷۰	۱۶۶	۱۷/۳	۴۱	۹/۷	۲۳	۳	۷	عدم شناخت از اخلاق و رفتار همسر
۶۳/۷	۱۵۱	۲۵/۳	۶۰	۸/۹	۲۱	۲/۱۰	۵	نگرانی از انتخاب خوب و شایسته
۴۵/۶	۱۰۸	۲۸/۷	۶۸	۲۰/۳	۴۸	۵/۵	۱۳	نگرانی از آینده شغلی
۴۲/۲	۱۰۰	۳۰/۸	۷۳	۱۳/۵	۳۲	۱۳/۱	۳۱	نگرانی از چگونگی برخورد همسر
۲۴/۱	۵۷	۳۷/۶	۸۹	۳۰/۴	۷۲	۰/۸	۱۹	مخالفت خانواده در انتخاب همسر
۲۲/۸	۵۴	۲۹/۱	۶۹	۳۴/۲	۸۱	۱۳/۵	۳۲	چگونگی بیان تمایل ازدواج به خانواده
۱۷/۳	۴۱	۳۲/۵	۷۷	۳۵/۴	۸۴	۱۴/۳	۳۴	تردید در ازدواج نمودن
۱۳/۹	۳۳	۳۴/۲	۸۱	۳۴/۲	۸۱	۱۷/۷	۴۲	چگونگی انجام مراحل ازدواج

جدول شماره ۴: بررسی عوامل محدود کننده ازدواج

خیلی اهمیت دارد		اهمیت دارد		تاحدودی اهمیت دارد		اهمیت ندارد		عامل
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۷۷/۶	۱۸۴	۱۸/۶	۴۴	۳/۴	۸	۰/۴	۱	مسائل اخلاقی
۵۶/۱	۱۳۳	۳۱/۲	۷۴	۸	۱۹	۴/۶	۱۱	مسائل مذهبی
۵۴	۱۲۸	۳۱/۶	۷۵	۱۳/۵	۳۲	۰/۸	۲	مسائل خانوادگی
۱۶/۵	۳۹	۲۹/۵	۷۰	۳۱/۶	۷۵	۲۲/۴	۵۳	سخت گیری های طرفین در شرایط ازدواج

جدول شماره ۵: بررسی عوامل مؤثر در پذیرش درخواست ازدواج

خیلی اهمیت دارد		اهمیت دارد		تاحدودی اهمیت دارد		اهمیت ندارد		عامل
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۶۴/۶	۱۵۳	۱۱	۴۵	۱۰/۵	۲۵	۵/۹	۱۴	داشتن مشکلات روانی
۳۹/۷	۹۴	۲۷/۴	۶۵	۱۶/۹	۴۰	۱۶	۳۸	داشتن بیماری یا نقص جسمی
۲۸/۷	۶۸	۳۲/۵	۷۷	۲۷/۸	۶۶	۱۱	۲۶	تردید در تصمیم گیری
۲۸/۷	۶۸	۲۴/۵	۵۸	۳۳/۸	۸۰	۱۳/۱	۳۱	عز بودن از همسر در حین تحصیل
۱۹/۸	۴۷	۲۶/۲	۶۲	۳۹/۷	۹۴	۱۴/۳	۳۴	مشغله های درسی
۱۱	۲۶	۲۱/۵	۵۱	۳۴/۲	۸۱	۳۳/۳	۷۹	احساس خجالت و کم روئی

عامل		اهمیت ندارد		تاحدودی اهمیت دارد		اهمیت دارد		خیلی اهمیت دارد	
تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
۱۷	۷/۲	۴۲	۱۷/۷	۶۷	۲۸/۳	۱۱۰	۴۶/۴		
۸	۳/۴	۴۷	۱۹/۸	۷۳	۳۰/۸	۱۰۹	۴۶		
۱۲	۵/۱	۳۹	۱۶/۵	۸۵	۳۵/۹	۱۰۰	۴۲/۲		
۲۳	۹/۷	۷۵	۳۱/۶	۸۰	۳۳/۸	۵۸	۲۴/۵		
۶۶	۲۷/۸	۸۴	۳۵/۴	۴۶	۱۹/۴	۴۰	۱۶/۹		

جدول شماره ۷: بررسی مشکلات عمومی در ازدواج دانشجویان

مراکز، دانشجویان دختر بیشتری باشند. هرچند که در بررسی که در خصوص ازدواج دانشجویان در آمریکا انجام شد، نیز اکثر دانشجویان مورد بررسی (۷۷/۹ درصد) زن بودند (۱۰). در خصوص میانگین سن دانشجویان مورد بررسی با توجه به سن ورود به دانشگاه، بحث زیادی نمی توان مطرح کرد. دانشجویان مورد بررسی در این پژوهش سن مناسب برای ازدواج دختران و پسران را به ترتیب ۲۲/۱۵ و ۲۶/۱۹ سال بیان کرده اند. این سن با آنچه که متخصصان بیان کرده اند هماهنگی دارد (۱). در مطالعه فتحی آشتیانی و احمدی (۱۳۷۸) دانشجویان مورد بررسی سن مناسب برای ازدواج پسران را ۲۶/۳۹ سال و برای دختران را ۲۱/۹۷ سال اعلام کرده اند (۵) که به یافته های این پژوهش نزدیک است. حق دوست و همکاران (۱۳۷۴) در بررسی خود این سن را برای پسران ۲۶/۳۲ و برای دختران ۲۲/۱۲ سال گزارش کرده اند (۴) حسارزی و همکاران (۱۳۸۰) این سن را برای پسران ۲۶/۲۸ و برای دختران ۲۲/۱۷ سال گزارش کرده اند (۳). کامکار و همکاران نیز در مطالعه ای اختلاف سنی ۵ سال را برای زن و شوهر مناسب دانسته اند (۷). در مجموع مشاهده می شود که برداشت دانشجویان در این مطالعه با سایر مطالعات در مورد سن مناسب ازدواج هماهنگ است.

جدول های ۴ تا ۷، بررسی عوامل محدود کننده امر ازدواج را نشان می دهند، بر اساس جدول شماره ۴ در بین ۸ عامل محدود کننده ازدواج، بیشترین اهمیت را عدم شناخت از اخلاق و رفتار همسر و نگرانی از انتخاب خوب و شایسته به خود اختصاص داده است.

جدول شماره ۵ عوامل مؤثر در پذیرش در خواست ازدواج را نشان می دهد. این عوامل بر اساس نظر دانشجویان مورد بررسی به ترتیب عبارتند از مسائل اخلاقی، مسائل مذهبی، مسائل خانوادگی و سخت گیری های طرفین در شرایط ازدواج.

جدول شماره ۶ موانع شخصی را در ازدواج دانشجویان نشان می دهد. به طوری در این جدول مشاهده می شود، داشتن مشکل روانی مهمترین مانع در ازدواج می باشد.

در جدول شماره ۷ مشکلات خانوادگی در ازدواج دانشجویان بیان شده است. در این جدول نداشتن راهنمای خوب و مطمئن در خانواده مهمترین مشکل بیان شده است.

بحث:

در این بررسی اکثر دانشجویان مورد بررسی (۷۵/۹٪) زن می باشند. در سال های اخیر الگوی پذیرش دانشجویان مراکز آموزش عالی به سمتی پیش رفته است که در اغلب

دانشجویان مورد بررسی در این پژوهش مهمترین هدف را از ازدواج عمل به بعد مذهبی می دانند. در اسلام نسبت به ازدواج تأکید فراوانی شده و در مواردی واجب می شود. فلسفه تشریع ازدواج نیز ایجاد دوستی عمیق و بقای نسل می باشد (۸). در مذاهب دیگر نیز این امر مهم است. چنانچه سولیوان (۲۰۱۱) در مطالعه ای در زمینه نقش مذهب و ازدواج در دانشگاههای کالیفرنیا نتیجه گرفت که باورهای مذهبی برخلاف سایر ملاک های زودگذر، اثر طولانی تری در تحکیم روابط زناشویی دارد (۱۴).

دومین اولویت از دیدگاه دانشجویان مورد بررسی رسیدن به آرامش می باشد. این موضوع نیز نشان دهنده آن است که تامین نیازهای عاطفی جوانان از عوامل مهم در امر ازدواج می باشد. تمایل به تشکیل خانواده و انتخاب همسر یکی از مراحل رشد روانی است که به طور عمده در مسیر رسیدن به آرامش فکری ضروری است. ازدواج برقراری رابطه ای شرعی، حقوقی و پیچیده است که کانون همه آن ها روابط گرم و صمیمی است، که در این صورت موجب رسیدن به آرامش می شود (۸).

فرار از تنهایی و ارضای نیازهای جنسی در اولویت های بعدی قرار می گیرند. به هر حال تفاوت های فرهنگی می تواند آثار زیادی بر ازدواج و نگرش نسبت به آن بگذارد، پژوهشگران در بررسی تاثیر عوامل فرهنگی بر نگرش و تجربه دانشجویان دانشگاه های کالیفرنیا به تفاوت کلی در نگرش ها و تجارب گروه های مختلف نژادی پی بردند (۱۱).

در زمینه شناخت مورد نیاز برای انتخاب همسر، شناسایی خصوصیات اخلاقی او مهمترین دغدغه دانشجویان مورد بررسی می باشد. اخلاق موضوعی، فلسفی، سیاسی، تربیتی و اجتماعی است که نوع سلوک آدمی و روابط اجتماعی او را تعریف و تعیین می کند. بنابراین محدوده اخلاق، زندگی انسان است. در خصوص اهمیت اخلاق همین بس که در همه جهان و در همه زندگی بشر چیزی مهم تر از شناسایی آنچه درست است،

وجود ندارد (۲). طبیعی است که در موضوع تشکیل خانواده و انتخاب همسر مهمترین ملاک اخلاق باشد. در مطالعه کامکار و اکبرتبارطوری (۱۳۷۸) نتیجه گرفته شد که موضوع اخلاق همسر آینده بیش از آن که مورد توجه دانشجویان پسر باشد مورد توجه دانشجویان دختر است (۷).

اکثر دانشجویان از لحاظ اقدام به ازدواج هنوز تصمیم نگرفته اند و ترجیح می دهند که در هنگام انتخاب همسر، این تصمیم را خودشان ضمن مشورت با خانواده اتخاذ کنند. با این که تصمیم به ازدواج تصمیمی فردی است و چنین روش تصمیم گیری خود موجب مسئولیت پذیری در فرد می شود، اما تمایل دانشجویان به مشورت با خانواده در اتخاذ این تصمیم اشاره به اهمیت و نقش والدین در راهنمایی فرزندان در امر ازدواج دارد.

اکثر دانشجویان زمان مناسب برای ازدواج را پس از پایان تحصیلات می دانند و در مورد فرد مورد نظر خود تصمیم نگرفته اند. اگر سن ورود به دانشگاه را ۱۸ سال در نظر بگیریم و تحصیل در دانشگاه را ۴ سال، این نظر بر اساس دیدگاه سن مناسب ازدواج که توسط خود دانشجویان ارائه شده است هماهنگی دارد.

در بررسی عوامل محدود کننده ازدواج، دانشجویان نخستین عامل را عدم شناخت از اخلاق و رفتار همسر آینده دانسته اند، با توضیحی که پیش از این در خصوص اهمیت اخلاق داده شد، اهمیت چنین مانعی مشخص می گردد. کاتز و همکاران در مطالعه ای روی دانشجویان پزشکی نتیجه گرفتند که نگرانی دانشجویان از عدم شناخت همسر آینده خود به عنوان یک استرس در مسیر ازدواج مطرح است (۱۲). شایان ذکر است که در خصوص چگونگی مراحل ازدواج در مقایسه با سایر موانع کمترین اهمیت ابراز شده است. سایر موانع از جمله موانع اقتصادی در بین این دو قرار می گیرد. گاهی اظهار نظر می شود که رسوم مربوط به ازدواج از مهمترین موانع در مسیر

صادقانه با جوانان خود به عمل آورند. در همین زمینه مکاری مطالعه ای بر روی ۱۴۲۴ دانشجوی دانشگاه شیراز انجام داد که بر اساس نتایج آن، دانشجویان دختر و هم دانشجویان پسر در خصوص ازدواج و اشتغال نگرانی زیادی داشتند. به ویژه این اضطراب و نگرانی در دانشجویانی که با خانواده زندگی می کردند در مقایسه با دانشجویان ساکن خوابگاه بیشتر بوده است (۱۳).

در مجموع یافته های این پژوهش دیدگاه های کلی دانشجویان شهر بم را پیرامون موضوع ازدواج نشان می دهد. این دیدگاه ها طبعاً برآمده از شرایط فرهنگی اجتماعی جامعه می باشد که برای دست اندرکاران مسائل فرهنگی اجتماعی قابل استفاده است. تاکید بر اخلاق در چند مورد توجه بیشتر به این مقوله و تحلیل علمی موضوع اخلاق را نشان می دهد. پژوهش های بیشتر در جوامع و گروه های اجتماعی مختلف می تواند به تحلیل بهتر موضوع بیانجامد که توصیه می شود در این زمینه همت لازم معطوف گردد.

سپاسگزاری:

پژوهشگران بر خود لازم می دانند، از همکاری کمیته تحقیقات دانشجویی دانشکده پرستاری بم بویژه خانمها عطیه حسینی، نوشین زمردپوش و مریم زارعی تشکر و قدردانی نمایند.

ازدواج می باشد، حال آن که نتایج این پژوهش چنین فرضی را تائید نمی کند.

جدول شماره ۵ عوامل مؤثر در پذیرش درخواست ازدواج را مطرح می سازد و عامل نخست را عامل اخلاق می داند. براین اساس می توان چنین نتیجه گرفت که اخلاق نیکو موجب می شود که فرد احتمال انتخاب خود را افزایش دهد. به عبارت دیگر حسن اخلاق احتمال پذیرش درخواست ازدواج را فزونی می دهد. یعنی شرط اول مقبولیت یک همسر، داشتن اخلاق نیک است. سخت گیری های طرفین در خصوص ازدواج نیز کمترین اهمیت را داشته و مسائل مذهبی و خانوادگی بین این دو قرار می گیرد. بر این اساس اخلاق و ایمان دو عامل مهم پذیرش خواستگاری می باشد.

در خصوص مشکلات شخصی دانشجویان در امر ازدواج، مهمترین مسئله، مشکلات روانی است. بر این اساس لازم است بررسی بیشتری در زمینه عوامل مؤثر روانی در ازدواج انجام شود. احساس خجالت و کم رونی، کمترین اهمیت را نشان می دهد. که علامت نگرانی کمتر دانشجویان از برقراری ارتباط مناسب در زمینه ازدواج می باشد.

مشکلات عمومی دانشجویان در امر ازدواج بیشتر به دلیل نداشتن راهنما یا به عبارتی مشاور خوب در خانواده ایجاد می شود، که همداری برای خانواده هاست که در این زمینه سعی بیشتری در برقراری ارتباط دوستانه و

منابع

- ۱- انجمن تنظیم خانواده جمهوری اسلامی ایران، مشاوره قبل از ازدواج (مجموعه آموزش عمومی بهداشت باروری)، تهران: انتشارات انجمن تنظیم خانواده جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۹.
- ۲- پویمان لویی، درآمدی بر فلسفه اخلاق، شناسایی درست و نادرست. ترجمه شهرام ارشدنژاد، تهران: انتشارات گیل، ۱۳۷۸.
- ۳- حرازی، محمد علی، حسینی مطلق، سید محمد، صدریان، محمدرضا. بررسی دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد پیرامون عوامل موثر بر ازدواج، مجله دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی- درمانی شهید صدوقی یزد، سال نهم، شماره اول، ۱۳۸۰. صفحات ۴۳-۳۷.
- ۴- حق دوست، علی اکبر، و همکاران، بررسی دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی پیرامون عوامل موثر در ازدواج. اندیشه و رفتار، سال دوم، شماره ۳، ۱۳۷۴. صفحات ۲۹-۲۰.
- ۵- فتحی آشتیانی، علی، احمدی، خدابخش. بررسی عوامل محدود کننده و موانع موجود در ازدواج دانشجویان، مجله روانشناسی، سال سوم شماره ۲: ۱۳۷۸. صفحات ۱۳۳-۱۲۱.
- ۶- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، تهران: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۷۰.
- ۷- کامکار، علی، اکبر تبارطوری، مهدی. بررسی نگرش دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی یاسوج در مورد ازدواج. ارمغان دانش- مجله دانشگاه علوم پزشکی یاسوج. سال چهارم، شماره ۱۶ و ۱۵، ۱۳۷۸، صفحات ۸-۱.
- ۸- مصطفوی، سید جواد، بهشت خانواده، هماهنگی عقل و فطرت با کتاب و سنت در مسائل زوجیت، مشهد: نشر هاتف، ۱۳۷۶.
- ۹- میری، محمدرضا و همکاران، بررسی نگرش و علل کاهش ازدواج دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند. مجله دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، ۱۳۷۴.
- 10- Bonds-Raacke JM, et.al. Engaging distortions: are we idealizing marriage? J Psychol 2001 Mar; 135(2): 179-84.
- 11- Fiebert MS, Karamol H, Kasdan M. Interracial dating: Attitudes and experience among American college students in California. Psychol Rep 2000 Dec; 87(3Pt 2): 1059-64.
- 12-Katz J, et al. Individual and crossover effects of stress on adjustment in medical students marriage. J Marital Fam Ther 2000 Jul;26(3): 341-51.
- 13- Makaremi A. Relation of depression and anxiety to personal and academic problems among Iranian college students. Psychol Rep 2000 Oct;87(2): 693-8.
- 14-sullivan KT. Understanding the relationship between religiosity and marriage : an investigation of the immediate and longitudinal effects of religiosity on newlywed couples. J Fam Psychol 2001 Dec;15(4):610-26.